

COVID-19

FARMACEUTSKA INDUSTRIJA DAJE SVOJ OBOL U BORBI PROTIV KORONAVIRUSA

ULAGANJEM ZNATNIH SREDSTAVA U ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ, OSIGURANJEM KONTINUITETA U GLOBALNOM OPSKRBNOM LANCU KAKO BI SE ZADOVOLJILE POTREBE ZDRAVSTVENIH SUSTAVA I BOLESNIKA, VOLONTIRANJEM, ALI I DONACIJAMA FINANCIJSKIH SREDSTAVA FARMACEUTSKA INDUSTRIJA PONOVRNO JE POKAZALA DA JE KLJUČAN DIONIK U ZAŠTITI ZDRAVLJA

REDAKCIJA PHARMABIZ

U suočavanju s ovom krizom svi dionici daju svoj obol, u skladu s raspoloživim resursima, a farmaceutska industrija, kako na globalnoj tako i na nacionalnoj razini ponovno je u ovim izazovnim vremenima pokazala da je vrijedan partner i ključan dionik u očuvanju i unaprjeđenju zdravlja populacije.

Nakon poziva Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, više od 190 volontera zdravstvene struke (liječnika, stomatologa i farmaceuta) zaposlenih u inovativnoj i generičkoj farmaceutskoj industriji odazvalo se pozivu na volontiranje u call centru HZJZ-a čime su omogućili odgovaranje na mnogobrojne upite zabrinutih građana, uz istovremeno olakšavanje rada epidemiolozima [odgovaranje na pozive liječnika, prijave sumnji, organizaciju prijevoza oboljelih, traženje kontakata...]. Volonteri iz farmace-

utske industrije uključili su se i u projekt „Pozovi za zdravlje“ Hrvatske ljekarničke komore i Hrvatskog Crvenog križa čiji je cilj osigurati kontinuitet opskrbe lijekovima i ljekarničkog savjeta svima pogođenima ovom epidemijom na stručan, siguran i zakonit način.

sredstva kako bi podržala napore zdravstvenog sustava u sprječavanju, otkrivanju i suzbijanju pandemije.

Globalna farmaceutska tvrtka **Novartis**, u čijem sastavu je i **Sandoz**, obvezala se donirati 20 milijuna USD zemljama koje su najviše pogođe-

VIŠE OD 190 VOLONTERA ZDRAVSTVENE STRUKE ZAPOSLENIH U INOVATIVNOJ I GENERIČKOJ FARMACEUTSKOJ INDUSTRIJI ODAZVALO SE POZIVU NA VOLONTIRANJE U CALL CENTRU HZJZ-A

DONIRANA ZNAČAJNA SREDSTVA

Farmaceutska industrija u svijetu, ali i na nacionalnoj razini, donirala je značajna financijska

ne epidemijom koronavirusa.

Hrvatske podružnice Novartis i Sandoz, donirale su Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo

milijun kuna za potrebe obavljanja djelatnosti tijekom epidemije koronavirusa, a sredinom travnja Sandoz je Klinici za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ donirao i znatne količine lijeka hidroksiklorokin za liječenje bolesnika hospitaliziranih zbog COVID-19. Time je kompanija odgovorila na potrebe hrvatskih liječnika koji žele omogućiti pacijentima pristup potencijalnom liječenju uz istodobno napredovanje kliničkih istraživanja u borbi protiv COVID-19. Naime, protokol liječenja COVID-19, definiran od strane Klinike za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ u Zagrebu i Hrvatskog društva za infektivne bolesti HLZ-a, uključuje hidroksiklorokin među preporučene terapije za hospitalizirane bolesnike zaražene SARS-CoV-2 virusom. Donirana količina lijeka dostatna je, prema navedenom protokolu, za velik broj teže oboljelih, hospitaliziranih pacijenata. U tijeku je nekoliko kliničkih ispitivanja kojima se istražuje učinak hidroksiklorokina u liječenju COVID-19. Ovaj lijek koristi se za liječenje malarije i autoimunih bolesti poput lupusa eritematozusa i kroničnog poliartritisa, ali još nije odobren u Europi za liječenje infekcije COVID-19.

Navedena donacija dio je obećanja Sandoza i Novartis grupe da će do kraja svibnja donirati 130 milijuna doza hidroksiklorokina ši-

lje“, nabavci zaštitnih vizira za Kliniku za bolesti srca i krvnih žila KBC-a Sestre milosrdnice, kao i udrugama pacijenata.

Tvrtka **Johnson&Johnson** do sada je izdvojila 246.500 kuna za pružanje podrške borbi protiv pandemije COVID-19, kako zaposlenicima tako i lokalnoj zajednici. Tvrtka je donirala posebno tražene i, s obzirom na okolnosti, vrijedne zaštitne maske tipa KN95/FFP2 Kliničkom bolničkom centru Sestre Milosrdnice u Zagrebu i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo u Zagrebu ukupne vrijednosti od 175.000 kuna. Sve tvrtke iz obitelji Johnson & Johnson i Zaklada Johnson & Johnson zajednički su osigurale 50 milijuna dolara za globalnu podršku zdravstvenim radnicima koji su na prvoj crti bitke protiv pandemije COVID-19.

Tvrtka snažno ulaže u istraživanje i razvoj cjepiva protiv COVID-19. Johnson & Johnson i BARDA (Biomedicinska uprava za napredna istraživanja i razvoj) zajednički su namijenili više od milijardu dolara za istraživanje i razvoj cjepiva protiv zaraze novim tipom koronavirusa te tvrtka očekuje da će najkasnije do rujna 2020. pokrenuti 1. fazu kliničkih ispitivanja identificiranog spoja kandidata za cjepivo. Johnson & Johnson će uspostaviti potpuno nove kapacitete za proizvodnju cjepiva na po-

dručju SAD-a, kao i dodatne proizvodne kapacitete izvan SAD-a, kako bi osigurao dostatnu globalnu opskrbu cjepivom za sva rizična područja. Predviđaju da bi prve serije cjepiva protiv COVID-19 mogle biti dostupne za odobrenje za hitnu uporabu već početkom 2021. godine, što predstavlja znatno ubrzan vremenski okvir u odnosu na tipični postupak razvoja cjepiva.

AstraZeneca je donirala 9 milijuna zaštitnih kirurških maski zdravstvenim sustavima diljem svijeta. U partnerstvu s Akcijskom platformom COVID-19 Svjetskog ekonomskog foruma, stvorenom uz podršku Svjetske zdravstvene organizacije, identificiralo se zemlje kojima je pomoć najpotrebnija. U Hrvatskoj je tvrtka AstraZeneca d.o.o. donirala 550.000 kuna KBC-u Zagreb za pomoć u obnovi oštećenja nastalih u potresu 22.03.2020., a Stožeru civilne zaštite Republike Hrvatske 30.000 zaštitnih kirurških maski za raspodjelu unutar sustava zdravstvene i civilne zaštite. Dodatno, njihovih 13 zaposlenika svakodnevno volontira u pozivnom centru Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo za informacije građanima vezano uz COVID-19.

Tvrtka **GSK** donirala je 10 milijuna USD fondaciji Svjetske zdravstvene organizacije i UN-a „COVID-19 Solidarity Response Fund“ kako bi podržala napore Svjetske zdravstvene organizacije i njihovih partnera u sprječavanju, otkrivanju i suzbijanju pandemije, a naročito ondje gdje su uočene najveće potrebe. Tvrtka trenutno surađuje s pet partnerskih kompanija i istraživačkih grupa diljem svijeta, uključujući SAD i Kinu, ulažući znatne napore u programu razvoja cjepiva. Temeljem suradnje i partnerstva sa Sveučilištem Queensland i Clover Biopharma-

FARMACEUTSKA INDUSTRIJA PONOVRNO JE U OVIM IZAZOVNIM VREMENIMA POKAZALA DA JE VRIJEDAN PARTNER I KLJUČAN DIONIK U OČUVANJU I UNAPRJEĐENJU ZDRAVLJA POPULACIJE

rom svijeta, pod uvjetom da lokalna regulatorna tijela podržavaju uporabu lijeka za bolesnike s COVID-19. Pored toga, Sandoz namjerava usko surađivati s drugim proizvođačima kako bi potaknuo proizvodnju hidroksiklorokina i, ako bude potrebno, dodatno pomoći u opskrbljivanju zemalja diljem svijeta.

Drugi farmaceutski div, tvrtka **Pfizer**, obvezala se donirati 40 milijuna USD zemljama diljem svijeta za pomoć u suočavanju s ovom pandemijom. U Hrvatskoj je tvrtka Pfizer donirala značajna financijska sredstva kako bi pomogla u saniranju oštećenja zagrebačkih bolnica nakon razornog potresa. Svako od najpogodnijih bolnica, Klinici za dječje bolesti Zagreb, Kliničkom bolničkom centru Sestre milosrdnice i Kliničkom bolničkom centru Zagreb Pfizer je donirao 10.000 eura za potrebe sanacije nastalih oštećenja. Financijsku podršku tvrtka je pružila i u realizaciji projekta „Pozovi za zdrav-

ceuticals, svoju tehnologiju cjepiva čine dostupnom istraživačkim programima cjepiva za COVID-19. U novom zajedničkom istraživačkom pothvatu, COVID-19 Therapeutics Accelerator, GSK na raspolaganje pruža raspoložive spojeve iz vlastitih zbirki za testiranje, s ciljem pronalaska molekule koja ima najveći potencijal i mogućnost za korištenje prilikom liječenja pacijenata oboljelih od COVID-19. Istovremeno evaluira vlastite lijekove na tržištu i one u razvoju kako bi utvrdili mogućnost njihove uporabe izvan trenutne indikacije te procjenjuju mogućnost osiguranja dostupnosti svojih specijaliziranih laboratorija za istraživačke skupine kako bi pomogli u istraživanju i testiranju na COVID-19.

Tvrtka Bayer objavila je kako će za podršku Hrvatskoj u borbi protiv koronavirusa u državni proračun uplatiti donaciju od 50.000 eura, odnosno gotovo 380.000 kuna, kako bi financijski osnažila Hrvatsku u daljnjoj borbi protiv pandemije i kontroliranju situacije, ali i kao potporu građanima pogođenim potresom u Zagrebu. Bayer će dodatno donirati i 8.000 maski hrvatskim bolnicama i medicinskom osoblju.

Osim lokalno, Bayer pomaže i globalno te je osigurao donaciju od gotovo dva milijuna eura pomoći Francuskoj i Brazilu. Tvrtka je donirala i 800.000 eura nacionalnom zdravstvenom sustavu u Španjolskoj za kupnju hitno potrebne medicinske opreme i bolničkih kreveta. Nakon što su rani nalazi laboratorijskih ispitivanja i početnih kliničkih ispitivanja pokazala da Bayerov lijek protiv malarije klorokin pomaže u liječenju kod bolesnika s COVID-19, tvrtka je donirala 8 milijuna tableta njemačkoj vladi za podršku u liječenju oboljelih. U Indiji su donirali više od 200.000 troslojnih maski za lice, 2.000 jedinica N-95 maski te setova za osobnu zaštitnu opremu (PPE) i ostalih medicinskih pomagala zdravstvenim radnicima kako bi im pomogli u njihovoj borbi protiv virusa, a u SAD-u su donirali milijun bezreceptnih lijekova i multivitamina za Amerikance u potrebi, koji imaju ograničen pristup zdravstvenoj skrbi ili financijske poteškoće. U Njemačkoj je Bayer povećao kapacitet analiziranja testova na COVID-19 doniranjem opreme za testiranje i volontiranjem svojih zaposlenika; samo u Berlinu više od 140 Bayerovih zaposlenika volontiralo je u novom laboratoriju za testiranje pa se tako broj napravljenih testova dnevno povećava i za 1.000, a tvrtka je donirala i opremu: najveću kliniku u Njemačkoj Bayer je opremio s 1.200 kreveta te kliniku u Wuppertalu s respiratorima za bolesnike zaražene koronavirusom. U Italiji, Bayer je donirao milijun eura za bolnice i medicinsko osoblje u najgore pogođenoj regiji Lombardiji. Tvrtka je donirala i u Kini;

**MR. SC. SANI POGORILIĆ,
MR. PHARM., IZVRŠNI
DIREKTOR UDRUŽENJA
INOVATIVNA FARMACEUTSKA
INICIJATIVA (IFI) OSVRNUO
SE NA NASTOJANJA
FARMACEUTSKE
INDUSTRIJE TIJEKOM
SUOČAVANJA S COVID-19
PANDEMIJOM.**

Udruživanje do jučer konkurentskih tvrtki, kontinuirana razmjena znanstvenih spoznaja i potpuni fokus na zajednički cilj – pronalazak cjepiva i lijeka protiv koronavirusa – vrijednosti su koje će farmaceutska industrija, kao dio zdravstvenog sustava, ponijeti iz ovog pandemijskog perioda.

Iako ćemo na ovo razdoblje zasigurno jednom gledati kao na

svojevrsan rat naše generacije, ostat će upamćeno i kao razdoblje kad su, unatoč podignutim fizičkim granicama, nestala ograničenja suradnje, altruizma i međusobne solidarnosti.

Kad je riječ o Hrvatskoj, izrazito sam ponosan načinom na koji su naš zdravstveni sustav, Krizni stožer, svi zdravstveni djelatnici, odreagirali na ovu zdravstvenu ugrozu. Njihov pristup rješavanju novog izazova izravno je utjecao i na ponašanje građana i njihovu odgovornost, ali i vidljivo osnažio povjerenje javnosti u stručnost, znanje i učinkovitost te predanost naših liječnika, sestara i tehničara. Hrvatska je po svim mjerilima u vrhu zemalja koje su se uspješno nosile s prvim valom pandemije, a vjerujem da nam je prikupljeno znanje i iskustvo, kako vlastito, tako i ono drugih zemalja, od neizmjerne važnosti za nastavak borbe protiv koronavirusa. Situacijom se upravljalo temeljem spoznaja i podataka prikupljenih u realnom vremenu iz svijeta, ali i naše zemlje.

Odluke su se donosile na osnovi prikupljenih podataka i analizom najboljih praksi dovele su do izuzetnog ishoda. Proaktivno upravljanje ishodima trebala bi ostati doktrina zdravstvenog sustava. Na dobrobit društva, njegovog napretka i svih bolesnika.

Paralelno s liječenjem bolesnika i primjenom medicine temeljene na dokazima kojima smo svjedočili svakodnevno u bolnicama, znanstvenici u laboratorijima, startupovima, akademskim institucijama te praktički ujedinjena farmaceutska industrija neumorno tragaju za lijekom i cjepivom koji će ljudima omogućiti povratak u svakodnevicu. Istovremeno s koronavirusom, svi se i dalje nosimo s nizom drugih, otprije znanih bolesti, i ključno je da se to nastavi i dalje i da se što prije vrati u redovit ritam. Mnogi oboljeli čekaju kontrolne preglede, ali čekaju i oni kojima tek treba početi liječiti bolest koja nije povezana s infekcijom koronavirusom. Stoga je, uz istraživanje, farmaceutska industrija kao jedan od prioriteta postavila i osiguravanje kontinuirane opskrbe i dostupnosti lijekova svim pacijentima kojima su potrebni, uz poduzimanje svih potrebnih koraka kako nas pandemija u tome ne bi usporavala.

Istovremeno s laboratorijskim i logističkim nastojanjima naših svjetskih kolega, i mi, djelatnici inovativne farmaceutske industrije u Hrvatskoj, osim brojnih donacija, stavili smo svoja stručna znanja i svoje osobno vrijeme sustavu na raspolaganje. Tako danas 130 naših djelatnika, zajedno s kolegama iz generičke industrije, svakodnevno odgovaraju na pozive zabrinutih građana koji su u potrazi za stručnim informacijama o koronavirusu i vlastitom zdravstvenom stanju, ali i za riječima utjehe, sigurnosti i optimizma.

I baš taj optimizam, potkrijepljen stručnim saznanjima i zajedničkim pristupom rješavanju ovog problema, izvest će nas i iz ove situacije osnažene za novo, vrlo vrijedno iskustvo.

LIJEKOVE, ANTISEPTIKE, ZAŠTITNU OPREMU, ALI I ZNAČAJNA FINANCIJSKA SREDSTVA DONIRALE SU I BROJNE DRUGE INOVATIVNE I GENERIČKE FARMACEUTSKE TVRTKE TE VELEDROGERIJE KOJE POSLUJU U REPUBLICI HRVATSKOJ KAKO BI OLAKŠALE BORBUTIV OVE UGROZE. AKTIVNOSTI ČLANICA HRVATSKE UDRUGE POSLODAVACA-UDRUGE PROIZVOĐAČA LIJEKOVA KOMENTIRALA NAM JE MILKA KOSANOVIĆ, DIREKTORICA ODNOSA S ČLANSTVOM HUP-A

COVID-19 epidemija i kriza izazvana njome, dodatno je ukazala na strateški značaj farmaceutске industrije okupljene u HUP-u. Članice HUP-Udruge proizvođača lijekova, svoje su poslovno proizvodne procese vrlo brzo prilagodile potrebama i zahtjevima tržišta. To u prvom redu znači da tržište ni u jednom trenutku nije ostalo bez lijekova. Sustavno praćenje događanja vezanih uz širenje COVID-19 virusa na lokalnoj, ali i globalnoj razini, jedan je od naših prioriteta, a sve mjere usmjerene su na održavanje proizvodnje, opskrbe i distribucije visokokvalitetnih lijekova pacijentima i tijekom ove globalne zdravstvene krize. Tomu je tako jer poslovanje farmaceutske industrije zahtijeva pomno planiranje procesa proizvodnje. Sirovine potrebne za proizvodnju lijekova u 2020. godini nabavljene su i avansno plaćene u drugoj polovici 2019. godine od provjerenih partnera, proizvođača aktivnih supstanci. Drugim riječima, zalihe sirovina omogućile su nam kontinuiranu opskrbu tržišta, ne samo trenutno vitalnim, već svim proizvodima iz portfelja članica. Ipak, treba naglasiti da sirovina koju sada kupujemo od svjetskih dobavljača ima višu cijenu i, sve češće, avansno plaćanje. Nažalost, našu organiziranost u dinamici opskrbe tržišta ne prati i naplata dospjelih potraživanja, koja je s inicijalnih 60 produljena na više od 90 dana prema ljekarnama, a o bolnicama da i ne govorimo. To bitno otežava kontinuitet proizvodnje i proizvođači lijekova su oko toga vrlo zabrinuti. Prilagodba proizvodnje najzahtjevnija je, ne samo radi epidemioloških zahtjeva nego i zbog trenutno značajno povećanih potreba tržišta, što iziskuje rad u tri smjene, uključujući i subotu, pojačani rad sektora proizvodnje, kontrole kvalitete i logistike.

Naša odgovornost prema pacijentima i zdravstvenim sustavima je velika, ali smo istovremeno usredotočeni i na zdravlje i dobrobit naših zaposlenika. Upravo oni osiguravaju nastavak naših poslovnih operacija te sustavno implementiramo preventivne mjere radi brige za njihovo osobno zdravlje i sigurnost. Smanjili smo broj ljudi na našim lokacijama kako bismo povećali mogućnost socijalne izolacije onih koji su nužno potrebni, što istovremeno znači da veliki broj zaposlenih svoje aktivnosti obavlja od kuće. Ovakav novi način rada moguć je zahvaljujući implementaciji velikog broja digitalnih rješenja i nosi brojne izazove, ali nam istovremeno otvara prostor za pronalazak novih kreativnih pristupa radu. Kako bismo našim zaposlenicima u ovoj neočekivanoj i izazovnoj situaciji olakšali posao, omogućili smo da do daljnega rade iz svojih domova gdje god to priroda posla dopušta. Kako bi se oni koji dolaze na posao osjećali sigurni i zaštićeni te posao obavljali u odgovarajućim uvjetima, uveli smo dodatne mjere dezinfekcije prostora, minimalizirali kontakte s kolegama iz drugih poslovnih cjelina.

Istodobno, članice su višemilijunskim donacijama, u dogovoru s Nacionalnim stožerom civilne zaštite i različitim sastavnicama kao što su Crveni križ i drugi, pomagale održivosti zdravstvenog sustava, uključujući donacije dezinficijensa te donacije lijekova namijenjene pomoći u liječenju najtežih pacijenata, a prema preporuci nadležnog liječnika, poput hidroksiklorokina, klorokina i azitromicina. Neke članice su organizirale dodatno svoje zaposlenike koji volonterskim radom pomažu u brizi za starije i ugrožene pojedince i obitelji te također prema svojim mogućnostima sami doniraju sredstva za borbu protiv COVID-19. Isto tako, liječnici i farmaceuti, zaposlenici u kompanijama, članicama HUP-UPL uključili su se i svakodnevno pomažu Stožeru u organiziranim akcijama Hrvatske ljekarničke komore i drugih stručnih organizacija kroz volontiranje i pomoć građanima – telefonskim dežurstvima i davanjem savjeta građanima, dostavom lijekova u dom pacijenta i drugim.

osigurano je 1,5 milijuna eura u lijekovima i novcu u vidu antibiotika, vitamina C, sredstava protiv bolova i sredstava za snižavanje povišene tjelesne temperature te kontrastnih sredstava koja se koriste u radiološkim pretragama. Bayer je donirao i oko 600.000 eura za osiguravanje zaštitne odjeće za medicinsko osoblje u Wuhanu.

Tvrtka MSD pružila je financijsku podršku UN-ovoj fondaciji COVID Solidarity Response Fund i Centru za kontrolu i prevenciju zaraznih bolesti (CDC), a obvezala se donirati 3 milijuna USD zdravstvenim sustavima diljem svijeta s ciljem unaprjeđenja skrbi o trudnicama tijekom COVID-19 i smanjenja njihove smrtnosti uslijed ove pandemije. U Hrvatskoj je MSD donirao 10.000 zaštitnih maski Hrvatskom zavodu za hitnu medicinu, a 18 djelatnika ove tvrtke svakodnevno volontira u call centru HZJZ-a.

I NACIONALNE FARMACEUTSKE KOMPANIJE POMAŽU

Zahvaljujući donaciji farmaceutske kompanije PharmaS za hrvatske bolnice osigurano je 400.000 tableta lijeka klorokin fosfat koji je, kao i hidroksiklorokin, uključen u protokol liječenja koji su za hospitalizirane bolesnike s COVID-19 usuglasili Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ u Zagrebu i Hrvatsko društvo za infektivne bolesti HLZ-a. Donirana količina klorokina prema navedenom protokolu dovoljna je za liječenje oko 20.000 oboljelih. Lijek je proizveden u Indiji, a dozvolu za uvoz klorokin fosfata koji se nalazi u hrvatskim preporukama za liječenje COVID-19, PharmaS je dobio od nadležnih tijela, odnosno HALMED-a. Donacija je raspoređena prema potrebama svih bolnica u Hrvatskoj kako bi davanje lijeka bilo uz nadzor stručne osobe.

PharmaS je potaknut trenutnom situacijom i velikom potrebom tržišta u pogonu u Rakitju pokrenuo i proizvodnju antiseptika, a prvu proizvodnu količinu [10.000 bočica] antiseptika pod imenom PharmaSept donirao je zdravstvenom osoblju. Kao i ostale domaće farmaceutske kompanije, PharmaS se zajedno sa svim svojim djelatnicima uključio u pomoć zdravstvenom sustavu na brojne načine kao što su: osiguravanje nesmetane opskrbe vitalnim lijekovima kroz kontinuiran rad tvornica [rad u timovima i smjenama], pojačan napor kod uvoza sirovina i lijekova te volontiranje zaposlenika na nekoliko razina [uključivanje u rad HZJZ-a i call centara [113], rad Hrvatske ljekarničke komore, odnosno call centra HLJK-a i volontiranje u izdavanju lijekova na kućnom pragu osobama u samoizolaciji te starijima i nemoćnima]. ■